

Res Claritatis MONITOR

zpravodajský týdeník

ročník VII., číslo 16

2. 5. 2010 / neprodejné

Z OBSAHU	Vložil svůj život do přikázání lásky. Homilie Svatého otce na pohřbu kardinála Špidlíka	05
	Prezident Obama, katolíci, zdravotní reforma a tea-parties	06
	Auguste Comte: Zbožštění společnosti	10
	Bůh ve svátostech. Kristus uprostřed nás	14

TRADICE OTCŮ

Z kázání svatého biskupa
Maxima Turínského († ca 420)

Kristovo vzkříšení otevírá podsvětí, nově pokřtění obnovují zemi, Duch Svatý otevírá nebe; otevřené podsvětí vydává mrtvé, obnovená země rodí vzkříšené, otevřené nebe přijímá ty, kteří k němu stoupají.

Konečně přichází zločinec do ráje, těla svatých vcházejí do svatého města, mrtví se vracejí mezi živé. Kristovo zmrtvýchvstání uvádí všechno do pohybu a všechny živly pozdvihuje do vyššího řádu.

Podsvětí vrací své zajatce mezi nadpozemšťany, země ty, které pochovala, posílá do nebe a nebe je přijímá a představuje Pánu. A tak Spasitel jediným činem svého umučení vyzdvihuje z hlubin, probouzí ze země a umisťuje na výsostech. Neboť Kristovo zmrtvýchvstání přináší svatým slávu. A tak zve svatý prorok k oslavě Kristova vzkříšení všechno stvoření, když říká, že se máme radovat a jásat v tomto dni, který učinil Pán.

Kristovo světlo je den bez noci, den, který nekončí. A že sám Kristus je tím dnem, naznačuje apoštol: Noc pokročila, den se přiblížil. Říká, že noc pokročila, ne že přijde další. Máš si uvědomit, že příchod Kristova světla zahání ďábelské temnoty, takže už nemají nastat mrákoty hříchu, a že nehasnoucí jas zaplašuje dřívější chmury, takže už nemá přístup plíživá se nepravost. [...]

Nuže, bratři, v tento svatý den se máme všichni radovat. Nikdo ať se pro vědomí svých hříchů nestraní společné radosti, nikdo ať se pro břemeno nepravostí nevyhýbá společným modlitbám. Neboť v tento den nesmí ani hříšník ztráct naději v odpuštění, má přece nemalou záruku: Když směl i lotr přijít do ráje, proč by neměl dojít milosti křesťan?

Čiňový reliéf „digitalizované“ Svaté Tváře, Turín. Foto: Arcidiocesi di Torino

...ukaz mi svou jasnou tvář

V posledních dnech se Benedikt XVI. při různých příležitostech vrací k tématu tváře. Citátem zesnulého kardinála Špidlíka o hledání Boží tváře otevřel svou homilii na zádušní mši svaté ve svatopetrské bazilice. Na motivu tváře jako znamení lidské identity postavil svou řeč na sympoziu pracovníků digitální komunikace. Jistě se zmíní také o tváři muže na turínském plátně, které je právě vzácně vystaveno.

Na italském sympoziu o digitální komunikaci upozornil Svatý otec na nebezpečí „kolektivních dynamik“ internetu, které mohou působit ztrátu vnímavosti pro hloubku konkrétních lidí. Kdyby k tomu došlo, zůstala by jen těla bez duše, předměty výměny a spotřeby, řekl papež.

Tvářemi jsme přesyceni. V reklamách vidáme krásné obličejové konkrétních lidí, vybrané specializovanými agenturami. Ale tyto podoby se stávají anonymními odosobněnými ilustracemi, jež mají svědčit o kvalitě výrobků a služeb. Audiovizuální průmysl chrlí podívané, kde tvář konkrétního člověka je propůjčena fiktivním

osobám, které se miliskují a zabíjejí jak na běžícím pásu. Ty skutečné osudy VIP se pak spotřebovávají v bulvárních médiích, náležitě upravené redakcemi, režiséry i herci samotnými. Týká se to i politiků a dalších veřejně exponovaných lidí. Kromě své vlastní mají také „mediální tvář“. Ale kdo se nějak nestylizuje? Když se podívám do zrcadla, koho vidím? Toho, kdo skutečně jsem? Nebo toho, kým se cítím být, kým chci být? Jako kdo chci vypadat před ostatními, před sebou... Bůh nahlíží do hlubin srdce: „Adame, kde jsi?“ Jsem nahý, nebo jsem oblečen v Krista?

Mrtvý má zakrytou tvář, jeho tvář se rozpadá, proto do kamene ryjeme jeho jméno. Rozpadne se i kámen. „Výryji si tě do dlaní,“ říká nesmrtelný věčný Bůh svému milovanému. Rád bych dorostl do plnosti Kristovy podoby, aby se ve mně poznal, aby ve mně byl poznán syn, sice marnotratný, ale syn milosrdného Otce... Jen jedna Tvář se skutečně nerozpadla, snad je totožná s tou, která zanechala nevysvětlitelný otisk na pohřebních plátnech. Je výmluvnější než samo jméno.

Dokončení na str. 2 dole

Biskup Josef Koukl oslavil 60 let kněžství. Foto: TS ČBK

Týden modliteb za mír ve Svaté zemi

Od 29. května do 4. června se koná týden modliteb za mír ve Svaté zemi. Vyzvala k němu Světová rada církví a hnutí *Pax Christi International*. V době politického vakua, kdy triumfuje pesimismus, by měli věřící v Krista probouzet svědomí všech k touze po míru, řekl agentuře *Fides* katolický zdroj.

Fides

Dokončení ze str. 1

Ano, k tváři patří jméno. Jeden z poškozovaných, s nimiž se Benedikt XVI. setkal při své cestě na Maltu, se papeži představil jako 38letý Joseph. O to osobněji se Josepha Ratzingera vše dotklo. A plakal s tímto Josephem a dalšími sedmi muži tváří v tvář. Když si skutečně uvědomím, že Svatý otec pláče, sevře se mi hrud. Pláče s plačícími nad jejich utrpením, nad zklamáním z těžké zrady a nad tím, „kolik špíny je v Církvi“, jak jednou řekl ještě jako prefekt Kongregace pro nauku víry. A nyní tuto církev sám reprezentuje. Ale církev je tělo a jeho hlavou je Kristus, který je jedno s Otcem. Ta hlava má Tvář. Tvář vyzařující mocnou čistotu. Budme v Kristu jedno s Otcem. Budme jedno tělo. A budme zajedno se Svatým otcem. „Máte v Itálii svěťce. Víte to?“ řekl onen Joseph Magro, kdysi zneužitý knězem, po jediném setkání s Benediktem XVI.

Jak důležité je uvědomit si, že ke každé tváři patří duše člověka. „Jakým způsobem se dnes vrátit zpět k tvářím?“ ptal se Svatý otec na sympoziu. „Vede cestou lásky v pravdě, která se zračí v Kristově tváři,“ odkázal na svou encykliku.

Ondřej Vaněček

Arcibiskup Duka zvolen předsedou České biskupské konference

Předsedou České biskupské konference (ČBK) byl na jejím 80. plenárním zasedání zvolen pražský arcibiskup Dominik Duka. Zasedání se konalo ve dnech 20.–21. dubna 2010 v Praze. Dosavadního předsedu ČBK olomouckého arcibiskupa Jana Graubnera zvolili biskupové Čech, Moravy a Slezska místopředsedou. Do pětičlenné Stálé rady ČBK, jejímiž členy jsou ze statutu ČBK předseda, místopředseda a generální sekretář, byli ještě zvoleni plzeňský biskup František Radkovský a ostravsko-opavský biskup František Lobkowicz. Generálním sekretářem zůstává řeckokatolický biskup Ladislav Hučko.

Na závěr prvního dne biskupové sloužili v katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha zádušní mši svatou za kardinála Tomáše Špidlíka, které předsedal pražský arcibiskup Dominik Duka.

TS ČBK, RC

Stanovisko ČBK k mediální kritice papeže

V posledních dobách se množí útoky na Svatého otce v souvislosti s případy některých kněží, kteří se dopustili odporného hříchu zneužívání dětí a dospívajících. Stejně jako papež tyto hříchy kategoricky odsuzujeme v duchu slov samotného Krista, který řekl: *Kdo by svedl ke hříchu jednoho z těchto nepatrných, kdo ve mne věří, pro toho by bylo lépe, aby mu dali na krk mlýnský kámen a hodili ho do moře* (Mk 9,42). Přidáváme se k omluvě Svatého otce všem postiženým a spolu s ním vyjadřujeme hlubokou lítost nad spáchanými hříchy i zraňováním nevinných.

Zároveň se musíme ohradit proti těm, kteří zneužívají tyto bolestné případy k vlastnímu obohacení a útokům na církev a jejího představitele. Žádná instituce na světě nedělá v boji proti hříchu a pro ochranu nevinných – včetně pozornosti k preventivním opatřením a řešení tohoto konkrétního problému – tolik, jako katolická církev. Odmítáme zaměňování individuální viny a zodpovědnosti za vinu kolektivní. Obviňování papeže či biskupa za hřích některého kněze je podobně jako obviňování Krista za Jidášovu zradu nespravedlivé. Stálé mediální opakování starých případů se snaží vytvářet atmosféru hněvu a odsuzování celého stavu kněží či věřících katolíků, kteří se stávají nevinnými oběťmi bezohledného boje vytvářejícího protikatolickou fobii.

Informace vytržené ze souvislosti vytvářejí nepravdivý obraz. Například statistika státního departmentu USA za rok 2008 uvádí, že 64 % těchto zločinů bylo spácháno v rodinách, 10 % ve školách a kněžími 0,03 %, to jsou 3 kněží z 10 000 případů. Američtí advokáti získávají pro sebe polovinu odškodného. Chlubí se rychlým zbohatnutím. Teprve souvislost nám odhaluje pravdu. Znovu však opakujeme, že byt bylo o jediný případ, je nutné odsouzení každého zločinu, proto se praktikuje nulová tolerance. Ani při ostrém soudu nezapomínáme, že Kristus nepřišel zachránit spravedlivé, ale hříšníky, když se dají na pokání. Každý může mít naději.

Všechny, kterým opravdu záleží na dobru dětí, vyzýváme ke spojení sil a připojení se k úsilí papeže za ochranu práv dětí na život v harmonické a stabilní rodině, za právo na zdravou výchovu v rodině i ve škole, za zdravé morální prostředí vytvářené sdělovacími prostředky, za právo nenarozených dětí na existenci a respektování života každého člověka až do přirozené smrti. Děkujeme všem, kteří naši výzvu aktivně přijmou.

*Čeští a moravští biskupové
TS ČBK*

RC Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz. Máte-li zájem o pravidelné zasílání zpráv e-mailem, můžete se zaregistrovat na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>.

Benedikt XVI. se na Maltě setkal s oběťmi zneužívání

Malta. V rámci své dvoudenní návštěvy středomořského ostrova Malta se Benedikt XVI. po skončení mše svaté v neděli 18. dubna setkal v kapli apoštolské nunciatury s osmi oběťmi sexuálního zneužívání, spáchaného členy kléru; dnes jsou všichni dospělými muži.

„Papež byl hluboce pohnut jejich příběhy,“ popisuje setkání ředitel vatikánského tiskového střediska otec Lombardi, „vyjádřil svůj pocit zahanbení a bolesti nad tím, co vytrpěly oběti a jejich rodiny. Pomodlil se s nimi a ujistil je, že Církev dělá a bude i nadále dělat vše, co je v její moci, aby vyšetřila jejich obvinění, pohnala před spravedlnost ty, kdo jsou za zneužívání zodpovědní a zavedla účinná preventivní opatření, která děti a mládež budou lépe chránit. V duchu svého nedávného *Listu irským katolíkům* se modlil, aby oběti zneužívání zakusily uzdravení a smíření, které jim dovolí pokračovat s obnovenou nadějí.“

Setkání se konalo bez účasti médií. Jedna z obětí, které se dnes s papežem na Maltě setkali, v rozhovoru s novináři uvedla, že toto setkání jí přineslo pokoj. Dvacetiminutové setkání zorganizovali maltští biskupové, kteří byli rovněž přítomni. Setkáním byli hluboce pohnuti všichni zúčastnění: „Viděl jsem papeže plakat... Spatřil jsem pokoru Církve... Obdivuji papeže za jeho odvahu se s námi setkat... Byl zahanben selháním jiných...“ řekly mimo jiné některé z obětí. „Nyní máme v našich srdcích pokoj, také proto, že si papež našel čas se s námi setkat. Těšíme se, až skončí soudní proces a tato kapitola bude uzavřena.“ Takové jsou reakce několika z obětí zneužívání po setkání s Benediktem XVI.

„Nikdo neočekává, že ministerstvo školství či tělovýchovy a sportu zorganizuje setkání s oběťmi zneužívání nějakým učitelem či tělocvikářem, a už vůbec ne, že by snad vyjádřilo ‚bolest a zahanbení,‘“ napsal Vittorio Messori ve svém komentáři *Opravdový soucit vrací důvěru*.

Radio Vaticana

Kardinál Ortega kritizuje kubánský režim

Havanský arcibiskup kardinál Jaime Ortega řekl deníku *Palabra nueva*, že ve společnosti panuje konsensus o nezbytnosti rychlých změn. Nabádal také úřady, aby propustily politické vězně.

Kuba má nejhorší ekonomické problémy od pádu Sovětského svazu: zhoršila je světová krize, trvající americké embargo a nedávné hurikány.

Podle *BBC* to není poprvé, kdy kardinál kritizuje režim, ale tento jeho rozhovor je otevřenější než dříve. Ortega nazval kubánský systém „stalinistickou byrokracií“, jejímž výsledkem je apatie pracujících a nízká produktivita práce. Obyvatelstvo se podle něho shoduje, že je třeba rychle provést změny. Kardinál také vytkl prezidentu Obamovi, že neobnovil dialog s Kubou.

BBC

Bude Somálsko „vyčištěno“ od křesťanů?

Radikální islámská milice Šabab zakázala v oblastech svého působení používat ve školách zvonění, zavřela vysílač *BBC*, zakázala hrát v rozhlase hudbu, hrát fotbal a používat hudební znělky v mobilech. Snaží se zavádět v Somálsku postupně šariatické právo. Za poslední tři roky usmrtila přes 18 000 civilistů, milion lidí muselo uprchnout. Šabab chce celou oblast Afrického rohu „vyčistit“ od křesťanů. Letos byli popraveni tři křesťané, loni jich bylo nejméně 15. Křesťané tvoří necelé jedno procento z 8,7 milionů obyvatel Somálska.

Kathnet

Konzervativní protestanti oceňují papeže

Čestný prezident Mezinárodní konference vyznavačských společenství profesor Peter Beyerhaus ocenil prvních pět let pontifikátu Benedikta XVI. Označil papeže za nejvýznamnějšího teologa mezi katolickými vůdci posledního století.

Podle Beyerhause není důvod zpochybňovat papežovo ekumenické zaujetí: během psaní *Ježíše Nazaretského* se radil i s evangelickými teology. Jde mu spíš o propojení věřících než o instituční jednotu církvi. Poslední vlnu protipapežských útoků označil za kampaň mířící nejen na papeže, ale na křesťany vůbec. Připomněl také, že Benedikt XVI. nadchl miliony mladých lidí.

Kathnet

Média zacházejí s Církví nefér

Řekl kardinál Ennio Antonelli listu *Il Foglio*. Současný útok nemíří jen na papeže, ale na katolickou církev jako mravní autoritu dnešního světa. Citoval konkrétní případy militantního zpravodajství a vytrvalost obviňování, vytahování starých případů, jako by byly nové, nedostatek statistiky ve zprávách atd.

Za touto reakcí médií se skrývá fakt, že papežovo poselství zasahuje dominantní mentalitu společnosti. Proti církevnímu učení o lásce, sexualitě, manželství, rodině a ochraně života stojí relativistická a individualistická kultura, jež vede k rozpadu rodiny, k egoistické sentimentalitě bez závazků a bez ochoty obětovat se pro druhé.

CNA

Niger: Většinu lidí dochází jídlo

Caritas Internationalis varuje, že západoafrickému Nigeru docházejí potraviny. Zajišťuje jídlo asi pro čtvrt milionu lidí, ale hladem začíná trpět 7,8 milionu dalších lidí, což je 60 % nigerské populace.

Většinu obyvatel (80 %) tvoří muslimové, katolíků je jen 0,13 procent.

CWN

Uzbekistán: Soukromá setkání křesťanů ilegální

Uzbekistánská policie přepadá modlitební setkání, hrozí vysokými pokutami, konfiskací a zničením náboženských materiálů i posvátných textů. Dokonce i rodinné oslavy jsou považovány za nelegální, pokud se na nich setkávají křesťané.

Perzekuce se zostrňuje v severozápadní oblasti Karakalpakstán. Protestantský kazatel strávil tři měsíce ve vězení za „nedovolené učení náboženství“. Článek 244-3 trestního zákona ukládá až tři roky vězení za „ilegální produkci, držení, dovoz a distribuci náboženské literatury“.

Křesťané jsou postihováni i za uspořádání fotbalového nebo basketbalového zápasu nebo za sociální činnost.

Asia News

Oregon zrušil zákon inspirovaný Ku-Klux-Klanem

USA. Oregonský guvernér Ted Kulongoski podepsal zrušení zákona zakazujícího učitelům veřejných škol nosit náboženský oděv. Tento zákon prosadil Ku-Klux-Klan. Řeholnice nesměly nosit řeholní oděv, židé nesměli mít jarmulku, sikhové turban a muslimky šátek. Unie pro občanské svobody (ACLU) se stavěla proti zrušení zákona, protože náboženský oděv vede k indoktrinaci dětí.

Oregonský krok budou následovat pravděpodobně i Nebraska a Pensylvánie.

Becket Fund

Představený jezuitů o násilí a demokracii

P. Adolfo Nicolás Pachón, generální představený jezuitů, řekl při návštěvě Mexika, že v oblasti narůstá násilí, zatímco demokracie slábne. „To, co dnes narůstá, je populismus, ne demokracie,“ prohlásil. Ve chvílích politického rozhodování se manipuluje veřejným míněním. Podle P. Pachóna přibývá násilí kolem obchodu s drogami (80 tisíc vražd za posledních 6 let).

Fides

Evropa se brání přijmout pronásledované křesťany

Dne 8. dubna bylo Švédské migrační komisi předloženo 3000 případů uprchlíků z Iráku. Švédská luterská církev skrývala ve svých prostorách křesťany před policií. Většina uprchlíků patří k assyrské (též chaldejské) komunitě.

Cílem kampaně bylo přimět švédské migrační úřady, aby revidovaly případy křesťanů a odstranily omyly, k nimž došlo. Hakan Törnqvist, duchovní v Bergsjönu, řekl médiím, že křesťané nemohou být odesláni zpět, dokud není zaručena jejich bezpečnost v rodné zemi. Ze 3000 případů je 390 rodin s dětmi. Centra, kde se shromažďují odmítnutí žadatelé o azyl před nuceným návratem domů, jsou plná Asyřanů a dalších uprchlíků z Iráku. Kromě toho se mnoho těchto žadatelů skrývá v soukromých institucích.

Ke křiklavým případům patří např. žena, jejíž rodiče byli zabiti, bratři s rodinami uprchli; ona sama pracovala pro americké ozbrojené síly. Přesto byla její žádost o azyl zamítnuta. Řekla, že křesťanští uprchlíci by nikdy neopustili svou vlast, pokud by měli nějakou ochranu.

Ochránci křesťanských uprchlíků doufají, že tito lidé dostanou šanci na spravedlivý azylový proces. Politikové podle nich musejí otevřít oči pro sílící persekuci křesťanů v Iráku.

AINA

ČBK kritizuje záměry ministerstva školství ohledně sexuální výchovy na základních školách

Čeští a moravští biskupové na svém zasedání zhodnotili materiály MŠMT vydané k realizaci koncepce podpory a ochrany zdraví ve školách jmenovitě *Doporučení MŠMT k realizaci sexuální výchovy v základních školách* (dále Doporučení) a metodickou příručku *Sexuální výchova – vybraná témata* (2009) (dále Příručka) – a zveřejnili následující prohlášení:

Biskupové vnímají závažnost zmíněných materiálů, které jsou podle vyjádření autorů počátkem pro vytváření jednotné strategie rámcového vzdělávacího programu a odborné formace vyučujících.

ČBK považuje za nezbytné, aby tak závažnému kroku předcházela diskuse pedagogů s dalšími zainteresovanými skupinami, k nimž v první řadě patří rodiče dětí. Nic takového se dosud nestalo. Přitom platná novela tzv. školského zákona zakládá právo zákonných zástupců vyjadřovat se ke všem rozhodnutím týkajícím se podstatných záležitostí vzdělávání. S uplatněním tohoto práva Doporučení nepočítá.

Za nepřípustné považujeme vyznění metodické Příručky, které diskriminujícím způsobem zvýhodňuje výchovu výlučně zaměřenou na individuální prospěch jednotlivce.

Nabízené didaktické náměty nejenže popírají záměr Doporučení, aby si žáci „osvojili a kultivovali odpovědné chování, rozhodování a komunikaci v situacích souvisejících s reprodukčním zdravím, partnerskými vztahy, rodinným životem a rodičovstvím“, ale doporučují takové formy a metody, které ohrožují mravní výchovu mládeže, což je jednání, které má trestněprávní charakter. Při aplikaci zmíněných postupů způsobem uvedeným v Příručce lze očekávat, že bude zraňována důstojnost dětí i samotných pedagogů.

ČBK podporují snahu podávat dětem i mládeži dostatek informací, které by posloužily pro utváření zralé lidské osobnosti. Je však přesvědčena, že by se tak mělo dít s respektem ke kulturnímu, sociálnímu a rodinnému kontextu.

*Čeští a moravští biskupové
TS ČBK*

VLOŽIL SVŮJ ŽIVOT DO PŘIKÁZÁNÍ LÁSKY

Homilie Benedikta XVI. na pohřbu kardinála Tomáše Špidlíka v bazilice sv. Petra

Mezi posledními slovy, která pronesl zesnulý kardinál Špidlík, byla tato: „Celý život jsem hledal Ježíšovu tvář, a nyní jsem šťastný a klidný, protože odcházím, abych Ho uviděl.“ Tato překrásná myšlenka, tak jednoduchá, co do formulace téměř dětská, ale přece hluboká a pravdivá, odkazuje bezprostředně k Ježíšově modlitbě, která před chvílí zazněla v evangeliu: „Otče, chci, aby tam, kde jsem já, byli se mnou i ti, které jsi mi dal, aby viděli mou slávu, kterou jsi mi dal, protože jsi mě miloval už před založením světa“ (Jan 17,24). Je krásné a útěšné rozjímat o tomto souladu mezi touhou člověka, který si přeje vidět Pánovu tvář, a touhou Ježíše samotného. Ta Ježíšova je však něco mnohem více než touha: je to vůle. Ježíš říká Otcí: „chci, aby ti, které jsi mi dal, byli se mnou“. Právě tady, v této vůli nacházíme „skálu“, pevný základ víry a doufání. Ježíšova vůle se totiž sbíhá s vůlí Boha Otce. A spolu s působením Ducha Svatého tvoří pro člověka jakýsi druh bezpečného, mocného a něžného „objekt“, které jej uvádí do života věčného.

Uslyšet tuto vůli Boží z úst Jeho samého je nezměrný dar! Myslím, že velcí lidé víry žijí ponořeni do této milosti, mají dar vnímat tuto pravdu se zvláštní silou, a tak mohou procházet i těžkými zkouškami, jako jimi prošel otec Tomáš Špidlík, bez ztráty důvěry a dokonce si přitom uchovat smysl pro humor, což je určitě znamení inteligence, ale také opravdové vnitřní svobody. Z tohoto hlediska byla zřetelná podobnost mezi naším zesnulým kardinálem a ctihodným Janem Pavlem II.: oba byli vtipní a dovedli žertovat, přestože měli nelehké a z určitých hledisek podobné mládí. Prozřetelnost je svedla dohromady a spolupracovali na dobru Církve především v tom, aby se naučila plně dýchat „oběma plícemi“, jak rád říkával slovanský papež.

Tato svoboda a duchapřítomnost má svůj objektivní základ v Kristově Zmrtvýchvstání. Zdůrazňuji to, protože se nacházíme ve velikonoční době a protože to naznačují první i druhé biblické

Benedikt XVI. okužuje rakev kardinála Tomáše Špidlíka.
Foto: dalife.com/AP Photo/Pier Paolo Cito

„Celý život jsem hledal Ježíšovu tvář, a nyní jsem šťastný a klidný, protože odcházím, abych Ho uviděl.“
(kardinál Tomáš Špidlík)

čtení této liturgické slavnosti. Ve svém prvním kázání v den Letnic svatý Petr, naplněn Duchem Svatým, oznamuje, že se v Ježíši Kristu naplnil 16. žalm. Je podivuhodné sledovat, jak Duch Svatý zjevuje apoštolům celou krásu oněch slov v plném vnitřním světle zmrtvýchvstání: „Mám Pána před očima stále, je mi po pravici, abych se neviklal. Proto se raduje mé srdce a můj jazyk jásá. Ano, i mé tělo odpočine v naději“ (Sk 2,25–26; srov. Žl 16,8–9). Tato modlitba dochází svého překypujícího naplnění, když Kristus, Svatý Boží, nepodlehne porušení. On jako první poznal „cesty života“ a byl naplněn radostí z Otcovy přítomnosti (srov. Sk 2,27–28; Žl 16,11). Naděje a radost vzkříšeného Ježíše jsou také nadějí a radostí jeho přátel díky působení Ducha Svatého. Otec Špidlík to běžně dokazoval svým způsobem života a toto jeho svědectví se s přibývajícimi roky stávalo

stále více výmluvným, protože navzdory pokročilému věku a nevyhnutelným potížím zůstával jeho duch svěží a mladý. Co jiného je to než přátelství se vzkříšeným Pánem?

Ve druhém čtení svatý Petr dobrořečí Bohu, který „je tak nesmírně milosrdný, znovu nás zrodil, takže zmrtvýchvstáním Ježíše Krista máme živou naději“. A dodává: „proto budete potom jásat, i když vás musí trápit teď ještě na krátký čas všelijaké zkoušky“ (1 Petr 1,3.6). Také odtud zřetelně vysvítá, že naděje a radost jsou teologální reality, které plynou z mystéria Kristova vzkříšení a z daru Jeho Ducha. Mohli bychom říci, že Duch Svatý je bere ze srdce vzkříšeného Krista a vstěpuje je do srdce svých přátel.

Záměrně hovořím o obrazu „srdce“, protože, jak mnozí z vás vědí, otec Špidlík jej zvolil jako motto svého kardinálského erbu: *Ex toto corde*, z celého srdce. Tento výraz se nachází v knize Deuteronomium v prvním a základním přikázání Zákona tam, kde Mojžíš praví lidu: „Slyš, Izraeli, Hospodin je náš Bůh, Hospodin je jediný. Miluj Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší a celou silou!“ (Dt 6,4–5). „Celým srdcem – *ex toto corde*“ – se tedy vztahuje na způsob, jakým má Izrael milovat svého Boha. Ježíš potvrzuje primát tohoto přikázání, ke kterému připojuje také přikázání lásky k bližnímu, o němž praví, že je „podobné“ tomu prvnímu a že na obou spočívá celý Zákon i Proci (srov. Mt 22,37–39). Volbou tohoto motto náš ctihodný bratr takříkajíc vložil svůj život do přikázání lásky, vepsal jej cele do primátu Boha a lásky.

Potom je tu ještě jiný aspekt, další význam výrazu *ex toto corde*, na který otec Špidlík určitě pamatoval a zamýšlel jej svým mottem dát najevo. Vycházejí stále z biblického kořene, symbol srdce představuje ve východní spiritualitě sídlo modlitby, setkání mezi člověkem a Bohem, ale také s dalšími lidmi a s kosmem. Zde je třeba zmínit, že na erbu kardinála

Dokončení na str. 14 dole

PREZIDENT OBAMA, KATOLÍCI, ZDRAVOTNÍ REFORMA A TEA-PARTIES

Katolíci by za všech okolností měli stát na straně života

Přes 50% amerických katolíků hlasovalo pro nejvíce pro-potratového kandidáta na prezidenta v historii USA – Baracka Obamu. Tomu se nyní podařilo prosadit zákon státní zdravotní péče, který počítá s financováním potratů z peněz daňových poplatníků – a to i díky hlasům katolických politiků.

Barack Obama podepisuje zákon o zdravotní reformě.
Foto: essence.com

V listopadu 2008 zvolili američtí občané senátora Baracka Obamu většinou 53% hlasů prezidentem. Katolický hlas pro Obamu byl ještě o jeden procentní bod silnější: Obamu volilo 54% amerických katolíků (kteří představují 25% populace USA). Přitom Obamova podpora potratů byla téměř absolutní; jako senátor vždy podporoval „právo“ na potrat v kterémkoli stadiu těhotenství, tj. až do doby těsně před narozením dítěte.

Jinými slovy, 54% amerických katolíků hlasovalo pro nejvíce pro-potratového kandidáta na prezidenta v historii USA.

Protesty proti zdravotní reformě

V domácí politice bylo velkou ambicí prezidenta Obamy zavést v Americe celostátní systém zdravotní péče na federální úrovni. Na jaře 2009 se však v USA zvedlo protestní hnutí tzv. čajových *parties*, na nichž demonstranti-daňoví poplatníci protestovali proti mamutímu deficitu federálního rozpočtu, jež Obama ještě závrtně zvyšoval. Proč „čajové *parties*“? Inu, odkaz na ono vyházení čaje z britské

lodi Američany do bostonského přístavu v roce 1773, které později odstartovalo americkou válku za nezávislost, na protest proti zavedení nové britské daně z dovozu čaje. Dnešní demonstranti se tak hlásili ke vzpouře daňových poplatníků, jež vyústila v americkou nezávislost, neboť se domnívají, že gigantický Obamův deficit nakonec budou muset svými daněmi zaplatit oni.

V době silících čajových *parties* byl ambiciózní plán státní zdravotní péče, jež chtěl Obama prosadit, u voličů čím dál tím méně populární. Nakonec Obama na podzim 2009 těsně prosadil oběma komorami Kongresu, v nichž měl pohodlnou většinu, minimalistickou verzi plánu zdravotní péče; přičemž obě komory schválily odlišné verze zákona.

Jak na to zareagovali voliči? Masivně se odklonili od Obamových demokratů a přešli k republikánům. Rok po zvolení Obamy se v listopadu 2009 konaly ve státech New Jersey a Virginia volby guvernérů; v obou zvítězili republikánští

Umělý potrat, tedy záměrné zabití nevinného lidského života, je velkým mravním zlem, a to zlem kategorickým. Katolický věřící je ve svém svědomí absolutně zavázán se na tomto zlu nepodílet, nijak mu nenapomáhat, ani je nešířit.

kandidáti. A dokonce i v doplňovacích senátních volbách v silně demokratickém státě Massachusetts v lednu 2010 vyhrál republikánský kandidát. (Bylo to poprvé od roku 1972, co republikánský kandidát na senátora zvítězil v Massachusetts.) Tím demokraté ztratili super-většinu v Senátu a republikáni mohli přijetí zákona zestátnujícího zdravotní péči v Senátu prodlužovat donekonečna.

Obama však použil jediný manévr, který mu zbýval: přesvědčil demokraty ve Sněmovně reprezentantů, aby přijali senátní verzi zákona. Stalo se tak v neděli (!) 21. března 2010.

Ústupky katolických politiků

Přitom musel zlomit odpor těch katolických demokratických kongresmanů ve Sněmovně, jež vede kongresman Bart Stupak a kteří do sněmovní verze zákona vtělili zákaz financování potratů z peněz daňových poplatníků. Obama slíbil Stupakovi, že pokud podpoří návrh zákona státní zdravotní péče, jež počítá s financováním potratů z peněz daňových poplatníků, pak on, prezident Obama, vydá prezidentskou vyhlášku (tedy podzákonnou normu), která financování potratů z peněz daňových poplatníků znemožní.

Stupak ustoupil a návrh Obamovy státní zdravotní péče podpořil. A s ním i všichni katoličtí demokratičtí kongresmani. Cesta k financování potratů v USA z peněz daňových poplatníků, z nichž mnozí s potraty ve svém svědomí zásadně nesouhlasí, je tak otevřena (jakýkoli prezident může svou vyhlášku kdykoli změnit). A to i kvůli katolickým demokratickým politikům!

Zlo nesmí být tolerováno

Tito politici se hájí tím, že katolická sociální nauka vnímá zdravotní péči jako právo. To zajisté, katolická sociální nauka učí, že přístup lidí ke zdravotní péči je dobrem, a tedy i právem – stejně jako např. i úcta dětí vůči jejich rodičům je dobrem, a tedy i právem, na které mají rodiče od svých dětí morální nárok. Katolická sociální nauka však již nespecifikuje, jakou konkrétní podobu tato zdravotní péče má mít (stejně jako nespecifikuje, jakou podobu přesně má mít úcta dětí vůči rodičům); zda má být zdravotní péče státní, nebo soukromá, zda polostátní a polosoukromá, a pokud státní, jak konkrétně má vypadat. To je na uvážení katolických laiků – občanů a politiků té které země. Nelze říci, že nějaký konkrétní model zdravotní péče je katolickou sociální naukou vyžadován, včetně toho Obamova.

Ten už tedy vůbec ne, neboť jednoznačnou součástí katolického učení je konstatování faktu, že umělý potrat, tedy záměrné zabití nevinného lidského života, je velkým mravním zlem, a to zlem kategorickým. Katolický věřící je ve svém svědomí absolutně zavázán se na tomto zlu nepodílet, nijak mu nenapomáhat, ani je nešířit.

Přijetím Obamovy státní zdravotní péče se tak ale stalo.

Za nižší výdaje státu

Je však všem dnům konec? Nikoli. Již 14 členských států americké Unie podalo stížnost k Nejvyššímu soudu USA, neboť se domnívají, že onen zákon je protiústavní (překračuje pravomoci federální vlády). Republikáni jsou rozhodnuti jít do voleb v listopadu 2010, v nichž se bude volit celá Sněmovna reprezentantů a třetina Senátu, s programem zrušení Obamovy státní zdravotní péče, tj. odvolání právě přijatého zákona, což je sice velice nezvyklé, nikoli však bezprecedentní. Když je nějaký zákon schválen či nový státní program zaveden, opoziční strana, pokud se dostane k moci, jej většinou nezruší, ale jen zreformuje, pozmění. Samozřejmě, někdy se přijaté zákony prokázaly být natolik nepopulární, že byly odvolány: příkladem může být 18. dodatek Ústavy z roku 1919,

Tea-parties. Foto: knoxnews.com

Nejmasovější demonstrace v Americe dneška, ony „čajové parties“, jsou za nižší výdaje státu, nikoli za vyšší!

kteřý zavedl prohibici (zákaz výroby, prodeje a konzumace alkoholu), a který byl v roce 1933 zrušen 21. dodatkem Ústavy.

V tomto momentu je Obamův zákon o státní zdravotní péči u většiny Američanů nepopulární. A je extrémně nepopulární u účastníků „čajových parties“, rozrušených daňových poplatníků, kteří odmítají zestátnění 17% americké ekonomiky tímto zákonem, jenž předpokládá dramatické navýšení výdajů federální vlády, a tudíž buď katastrofální deficit, anebo zvýšení daní americké střední třídy.

Pokud hněv daňových poplatníků vytrvá, je myslitelné, že republikáni v listopadu uspějí. Pro odvolání zákona o státní zdravotní péči jim však jedno volební vítězství stačit nebude: k tomu by potřebovali vítězství dvě – v listopadu 2010 i v listopadu 2012 (neboť prezident Obama by jejich zákon rušící jeho zákon vetoval; republikáni tudíž potřebují buď ovládnout Kongres a získat i nového prezidenta, anebo ovládnout Kongres dvoutřetinovou super-většinou). Zda se tak stane, je ve hvězdách. Stejně tak to, jak se k ústavní stížnosti 14 států postaví Nejvyšší soud USA.

Jedno je však jisté: Amerika je oproti Evropě a zbytku vyspělého světa stále výjimečná či specifická: nejen že je mno-

hem religióznější než zbylé vyspělé země, ale liší se od nich i v jiném zásadním aspektu: když lidé vyjdou demonstrovat do ulic v Evropě a jinde, je to nejspíš za své vyšší platy, tj. za vyšší státní výdaje – zatímco v Americe proti nim! Nejmasovější demonstrace v Americe dneška, ony „čajové parties“, jsou za nižší výdaje státu, nikoli za vyšší!

Kdo je na straně života?

Pokud členové hnutí „čajových parties“ v Americe uspějí a Obamovu státní zdravotní péči umožňující financování potratů z peněz všech daňových poplatníků zruší, pak pro ochranu nenarozeného nevinného lidského života udělají v současné Americe více než všichni levicovní katolíci dohromady. Ti, ostatně, pro ni v posledku neudělali vůbec nic, právě naopak.

Nastal by pak ten paradox, že pravicovní liberálové, kteří si přejí omezený stát, nižší daně a nižší výdaje, a z nichž mnozí ani nejsou křesťany či odpůrci potratů, by pro ochranu nenarozeného nevinného lidského života udělali více než levicovní katolíci, kteří jakožto katolíci by to vlastně měli mít „v popisu práce“.

Ano, byla by to ironie a paradox. Leč opět, nikoli bezprecedentní. Jako mnohokrát v historii, ukázalo by se, že ti, kdo se tváří jako přátelé (v tomto případě nevinného nenarozeného lidského života), když přijde na lámání chleba, žádnými přáteli nejsou. A taky by se ukázalo, že přátelská pomoc může nakonec přijít ze stran předtím nečekaných a netušených.

Ať je to poučením pro katolíky a všechny stoupence přirozené spravedlnosti a práva na život i u nás.

Roman Joch
(mezititulky redakce)

MUDr. Roman Joch, český neokonzervativní politik, publicista, politický komentátor a překladatel, ředitel Občanského institutu

AUGUSTE COMTE: ZBOŽŠTĚNÍ SPOLEČNOSTI

Seriál Architekti kultury smrti (II)

Auguste Comte, zakladatel sociologie, postavil společnost na místo Nejvyššího. Je otcem sociálního inženýrství, které žene i v 21. století společnost do osidel kultury smrti.

Když Ludwig Feuerbach v roce 1842 publikoval svůj hlavní spis *Podstata křesťanství*, vzbudil nemalý ohlas v celé Evropě svým promyšleným odmítnutím náboženství a Boha. Při analýze náboženství vycházel z domnělé podstaty člověka, z rozdílu mezi zvířetem a člověkem. Dospěl k názoru, že člověk se liší od zvířete vědomím, proto také jen člověk má náboženství, kdežto zvíře je nemá. Za základ náboženství pokládal záměnu abstraktní podstaty člověka s domnělou podstatou Boží, zabsolutnění lidských vlastností a jejich přenesení na nebesa.

Téhož roku dokončil Auguste Comte své vrcholné dílo, šestisvazkový *Kurz pozitivní filosofie (Cours de philosophie positive)*, jehož první svazek vyšel o dvanáct let dříve. Oba autoři představili světu nové náboženství, v němž již nebylo místo pro Boha – jeho místo převzal člověk. Jistý žurnalista trefně poznamenal: „Herr Feuerbach v Berlíně i Monsieur Comte v Paříži shodně nabízejí křesťanské Evropě k uctívání nového Boha, totiž lidskou rasu.“

Feuerbach povýšil na objekt uctívání člověka; Comte lidstvo, k němuž patří všichni, kdo přispívají k dobru společnosti. Duch lidství nahradil křesťanského Boha. Anglický filosof John Stuart Mill ho označil za „velekněze zbožštěné humanity“.

Mládí v duchovní poušti

Auguste Comte se narodil roku 1798 v Montpellier hluboce věřícím rodičům, ale pokřtěn být nemohl. Francie se již devátým rokem zmítala v krvavých lázních revoluce. Kostely byly zavřené a od roku 1793 byl zakázán a státem krutě trestán křest dětí. Comte byl rovněž nábožensky horlivý – ale namísto pro víru svých rodičů plál pro nevíru. Už ve čtrnácti letech se prohlásil ateistou. Tvrdil, že křesťan-

Auguste Comte. Foto: Archives Maison d'Auguste Comte

Toužil po katolicismu zcela odtrženém od Boha, Písma svatého, Krista; po katolicismu, který by si však zachoval strukturu a v němž by péči o duše přebralo duchovenstvo nového humanismu.

ství je náboženstvím egoistů; křesťanské pojetí člověka a spásy vnímal jako silně individuální záležitost – osobní svatost a spása je důležitější než společné dobro. Křesťanství podle Augusta Comte tedy hledá jen dobro jedince a nikoli společnosti jako celku.

S výborným prospěchem studoval lyceum a po něm pařížskou École polytechnique. Tato dodnes vyhlášená škola vznikla během revolučních let jako prestižní učiliště pro lidi nové doby, nezátížené předrevolučními poměry. Špičkovou školu ale musel po roce a půl opustit

kvůli účasti na protestech proti zastaralému systému výuky a vrátil se do Montpellier, kde krátce studoval medicínu.

Vědecké náboženství lidství

Byl rozčarován z hospodářské a společenské krize porevoluční Francie. „Lidstvo není určeno k tomu, aby přebývalo v troskách,“ poznamenal. Rozhodl se nahradit vševládny nepořádek pevným řádem bez křesťanství, který se bude soustředit výhradně na pozemská dobra. Comte se nadchnul pro empirické vědy. Budoucnost v jeho pojetí patří vědě, minulost teologii a metafyzice. V *Kurzu pozitivní filosofie* píše o třech érách myšlení člověka, které odpovídají osobnímu vývoji člověka od dětství přes jinošství po dospělý věk: v počátečním teologickém stadiu se lidstvo zabývá Bohem a nereálnými představami o tom, co není schopno poznat. Tato éra začíná animismem a přes polyteismus vrcholí monoteismem. Poté se však rozvíjí abstraktní myšlení a víru v Boha nahrazuje metafyzika. Ale i ona zastarává a následuje pozitivní stadium, které charakterizuje rozvoj vědy poskytující čisté, nezkalené poznání, nezbytné pro organizaci společnosti. Takovou vědu nazval Comte sociologií a hodlal její pomocí přestavět společnost.

V roce 1817 je představen hraběti Saint-Simonovi, přednímu francouzskému představiteli utopického socialismu. Saint-Simon byl člověk komplikované povahy; i přes rozsáhlý majetek zvolil pro svůj odpor ke kapitalismu život v chudobě. Do své smrti byl fanaticky přesvědčen o tom, že je jeho osobním posláním napravit společnost. Její vývoj pokládal za přísně determinovaný a hnací sílu viděl v pokroku vědy, morálky a náboženství. Podle Saint-Simona měl vzniknout nový společenský řád, v němž by zůstalo zachováno soukromé vlastnictví, politika,

kteřá by splynula s ekonomikou a plánovitě by organizovala vše, když vládnoucí postavení by měli vědci a průmyslníci (továrníci, pracující, obchodníci). Auguste Comte se stal ochotným Saint-Simonovým spolupracovníkem, a dokonce tajemníkem. Přestože se nakonec s hrabětem Saint-Simonem rozešel, je autorem řady pasáží v jeho klíčových dílech, zejména v *Katechismu průmyslníků*.

V této době již dokončuje své vlastní dílo, *Systém pozitivní politiky*. Obdivovali-li Auguste Comte něco na katolické církvi, pak to byla její hierarchizovaná a dobře organizovaná struktura. Toužil po katolicismu zcela odtrženém od Boha, Písma svatého, Krista; po katolicismu, který by si však zachoval strukturu a v němž by péči o duše přebralo duchovenstvo nového humanismu. Paříž měla nahradit Řím a rámeček roku mělo tvořit čtyřiaosmdesát svátků a aspoň jeden den v týdnu se měl zasvětit oslavě lidství. V bizarním náboženství měly být zachovány i svátosti – jen jich mělo být devět, jako planet sluneční soustavy. Úctu k Panně Marii měl nahradit kult ženství.

Vyznavač rozumu v zajetí citů

Comte se oženil s Caroline Massinovou. Jejich bouřlivý vztah byl plný rozchodů a rozepří. Caroline o svého muže pečovala, když se nervově zhroutil, avšak po sedmnácti letech se manželství definitivně rozpadlo. V roce 1842, v den, kdy dal do tisku poslední svazek svého hlavního díla, Comte poznává mladou Clotildu de Vaux, která o rok později umírá na tuberkulózu a stává se idealizovanou láskou stárnoucího muže. Památce Clotildy zcela propadl, křeslo, na němž sedávala, ozdobil po zbytek svého života květy a vydržel před ním hodiny klečet a recitovat milostné verše. Jak málo toto podivinství korespondovalo se sociální filosofií, kterou Auguste Comte prezentoval!

Racionalismus střídá čím dál větší orientace na oblast citů, jeho spisy získávají stále mystičtější nádech. Když publikoval nábožensko-mystický *Pozitivistický katechismus čili shrnutí univerzálního náboženství* (*Catéchisme positiviste ou sommaire de la religion universelle*), většina

žáků se od něj distancuje a rozchází se s ním i J. S. Mill.

Muž, který tvrdil, že „jen láska totožná s rozumem a svobodou je skutečnou ctností“, byl podle svědectví pamětníků extrémním egoistou, toužícím po slávě.

Premisa neexistence objektivní pravdy je pohodlná; nepředpokládá žádnou odpovědnost a zejména vylučuje odpovědnost Nejvyšší autoritě, Bohu. Není divu, že sekulární humanismus neváhá podporovat věci, které jsou svou podstatou proti člověku i společnosti: antikoncepci, sterilizaci, potrat a eutanazii.

Představoval si, jak bude uctíván. Umírá však roku 1857 v chudobě a jen s hrstkou podporovatelů.

Jed se šíří dál

Pozitivismus i sociologie byly úzce provázány. Pozitivismus se vzdává hledání prvotních či konečných příčin a nevyšvětluje fakta silami, které nelze bezprostředně ověřit, nýbrž se omezuje pouze na studium faktů a vztahů mezi nimi: „Nakonec v pozitivním stadiu lidský duch, vědom si, že nelze nabýt absolutních poznatků, vzdává se hledání původu a účelu vesmíru, stejně jako poznání vnitřních příčin jevů, aby se pomocí velmi složitých usuzování a pozorování věnoval objevování jejich skutečných zákonů, tj. jejich stálých vztahů následnosti a podobnosti.“

Sociologie měla být bytostně pozitivistická metodou i obsahem a měla být nástrojem zásadní reformy etiky, politiky i náboženství. Úspěchy pozitivistické vědy vyvolaly dojem, že i Comtova vize společnosti řízené vědou a vědeckými

metodami je přece jen uskutečnitelná. „Mým principem je láska, mou základnou řád, mým cílem pokrok,“ hlásal Auguste Comte. Ovšem skutečným plodem vědeckého řízení společnosti je tyranie.

Dnes neexistuje nikdo, kdo by přejímal Comtův odkaz jako celek. Ovšem mnohé z jeho myšlenek se ujaly a jsou jádrem praktické politiky i výkonu státní správy západních zemí. Socialistické plánování, konstruování modelů správné společnosti, vládní programy vštěpující novou etiku, sociální systémy zaměřené na změnu chování obyvatel, centrálně řízená ekonomika, etická a sexuální výchova ve školách, striktní odmítnutí křesťanství a cílená dechristianizace v rovině praxe stejně jako pozitivistická ideologie v rovině teorie jsou i dnes vlastní sociálním inženýrům a technokratům veřejné správy v modelu, který se šíří celou západní civilizací. Přitom se opírají o dogmata scientismu, okázalého obdivu vědy tam, kde exaktní metody nejsou vhodné ani žádoucí, relativismu, odmítajícího hodnotu absolutního a nezávislého na čemkoli jiném, včetně relativismu mravního. Premisa neexistence objektivní pravdy je pohodlná; nepředpokládá žádnou odpovědnost a zejména vylučuje odpovědnost Nejvyšší autoritě, Bohu. Není divu, že sekulární humanismus neváhá podporovat věci, které jsou svou podstatou proti člověku i společnosti: antikoncepci, sterilizaci, potrat a eutanazii.

Neexistuje modla, jejíž uctívání by se člověku vyplatilo. Auguste Comte nepochopil, jak může být člověk zároveň jedinečnou individualitou a plnohodnotnou součástí společnosti. Rozhodl se jedno potlačit a druhé zbožštit. Odmítneme-li přirozené sklony člověka včetně touhy patřit navěky Bohu, popřeme-li jeho svobodnou vůli a svědomí, není možné vytvářet kulturu, která by sloužila životu.

Josef Mudra

(mezititulky redakce)

Seriál vzniká podle knihy Donald De Marco – Benjamin Wiker: The Architects of the Culture of Death. Ignatius Press, San Francisco 2004, ISBN 1-58617-016-3, 410 stran.

PROSTŘEDNICE MILOSTÍ

Boží vůlí je, abychom měli vše skrze Marii. (sv. Bernard z Clairvaux)

Jedním z nejmladších mariánských svátků je památka Panny Marie, prostřednice všech milostí, kterou do kalendáře zavedl papež Benedikt XV. Mariino prostřednictví se stalo v poslední době diskutovanou otázkou v souvislosti s iniciativami za vyhlášení tzv. pátého mariánského dogmatu. O Mariině prostřednictví navíc existují nejrůznější představy, které jsou často zkrácené a nepřesné. Je proto vhodné se nad podstatou této liturgické památky podrobněji zamyslet. Spása a milost jsou výlučně Boží dary a člověk si je nemůže vynutit vlastními silami ani zasloužit. Bez aktivní účasti člověka však takové Boží dary nemohou dojít naplnění. Nikdo nemůže být spasen proti své vůli. Bůh ale nezůstává na tomto prvním bodě a vede člověka k tomu, aby byl nejen svobodným příjemcem jeho darů, ale i aktivním spolupracovníkem na díle spásy. Vzpomeňme například Mojžíše, starozákonní proroky nebo Jana Křtitele. Panna Maria je takovou spolupracovnicí par excellence. V Písmu by se dala najít řada konkrétních výpovědí o účasti lidí na Božím díle spásy. Protože nám teď jde o Pannu Marii, soustředíme se pouze na ni.

Ne jenom Rodička, ale Matka

Nejdůležitějším a základním povoláním Marie je být matkou Božího Syna. To neobnáší pouze souhlas s vtělením a porod. Znamená to i dlouholetou péči a výchovu dítěte Ježíše. Bylo by chybou domnívat se, že Ježíš nepotřeboval mateřskou péči, výuku a výchovu. Taková představa by redukovala jeho lidskou přirozenost. Na formování lidské stránky Ježíšovy osobnosti měla Maria (a samozřejmě i Josef) obrovskou zásluhu. To byla jejich zvláštní forma spolupráce s dílem vykopení, ke které je Bůh vyvolil a posvětil. Jejich prostřednictvím „*Ježíš prospíval na duchu i na těle*“ (Lk 2,52).

Nová Eva

Klasickým místem, kterým se ve vztahu k Panně Marii zabývají mnozí církevní

Federico Fiori Barocci: *Madonna del Popolo* (1575–1579). Foto: wga.hu

otcové, je svatba v Káně (Jan 2,1–12). Maria zde vystupuje jako zprostředkovatelka prvního Kristova zázraku. S důvěrou předkládá svému Synu nouzi bližních a vybízí je, aby „*udělali vše, co jim on řekne*“. Ježíš zde oslovuje Marii slovem „*ženo*“, což je jakýsi odkaz na protoevangelium: „*Mezi tebe a ženu položím*

nepřátelství, i mezi sítě tvé a sítě její. Ono ti rozdrť hlavu a ty jemu rozdrťš patu“ (Gn 3,15). Žena příslibená v protoevangelium je Maria, kterou církevní otcové nazývají nová Eva. Jedna se díky své neposlušnosti stala příčinou pádu, druhá svou poslušností naopak příčinou spásy: Panna, dřevo a smrt byly symboly

naší porážky. Eva byla pannou, protože do té doby nepoznala muže. Strom byl dřevo, Adamův pád byla smrt. Avšak hle, opět Panna, dřevo a smrt, symboly porážky, se staly symboly vítězství. Neboť místo Evy je Maria. Místo dřeva poznání dobra a zla je dřevo kříže. A místo Adamovy smrti smrt Kristova (svatý Jan Zlatoústý).

A skutečně, znovu tento titul „žena“ použije Ježíš pro svou matku pod křížem: „Ženo, hle, tvůj syn!“ (Jan 19,26). V Janově osobě vidí církevní otcové celé lidstvo, kterému se Maria stává matkou v řádu milosti (srv. *Lumen gentium*, 62). Papež tuto skutečnost vyjadřuje slovy: *Maria se od začátku bezvýhradně darovala osobě a dílu svého syna, a musela tedy přenést tuto svou mateřskou oddanost hned od začátku také na církev. Po synově odchodu trvá její mateřství v církvi dál jako mateřské prostřednictví... Mateřské prostřednictví služebnice Páně dosáhlo vykupitelskou smrtí jejího Syna univerzálního rozměru, protože dílo vykoupění se vztahuje na všechny lidi.* (*Redemptoris mater*, 40) A koncil učí: *Mariino mateřství v plánu milosti trvá neustále ... až do věčného dovršení spásy všech vyvolených* (*Lumen gentium*, 62).

Je jenom jeden prostředník...

Písmo říká, že je pouze jediný prostředník mezi Bohem a lidmi: Ježíš Kristus (srv. 1 Tim 2,5). To samozřejmě u mnoha lidí vzbuzuje otázky o oprávněnosti titulu „prostřednice“ pro Pannu Marii. Často se s tímto postojem setkáváme u mnohých nekatolických křesťanů, kteří se obávají oslabení nebo popření jedinečnosti Kristova vykupitelského díla. Kdybychom tvrdili, že jsou dva nebo více prostředníků nebo vykupitelů, byla by zmíněná obava na místě. Katolická církev však zcela zřetelně vyznává, že je skutečně pouze jeden jediný Vykupitel a Prostředník. Mariino prostřednictví je účastí na tomto jediném prostřednictví Kristově (srv. *Lumen gentium*, 62), podobně jako veškeré kněžství (ať společné křestní, tak svátostné služebné) je účastí na jediném kněžství Ježíše Krista, veškerá svatost účastí na jediné svatosti Boží nebo každá mešní oběť zpřítomněním jediné oběti Kristovy.

Svatý Bernard by se jistě ohradil proti primitivnímu pojetí milosti jako balíčků humanitární pomoci, které si Bůh s Marií předávají. Mariino prostřednictví vyrůstá z jejího mateřství a uplatňuje se univerzálním posláním Přímluvkyně.

Svatý Alfons z Liguori to vyjadřuje rozlišením mezi zprostředkováním spravedlnosti skrze zásluhy a zprostředkováním milosti skrze přímluvu. Je zřejmé, že zprostředkování přímluvou se odvolává a je odvozeno z onoho zprostředkování skrze zásluhy, jinými slovy z prostřednictví Krista.

Matka Církve

Z toho, co bylo řečeno, lze tušit, že účast na prostřednictví a vykupitelském díle Kristově se nevztahuje pouze na Marii. Její prostřednictví je však ve srovnání s jinými lidmi zcela zvláštní a výjimečné. Vyplývá z jejího mateřství, které je pro veškeré mariologické úvahy výchozím bodem. Mariin mateřský vztah k Ježíši jí umožnil zvláštním způsobem spolupracovat s jeho dílem. Dověšením tohoto díla vykoupění pak dostalo Mariino mateřství univerzální rozměr, který je vyjádřen označením *Mater ecclesiae* (Matka Církve). Maria totiž i nyní, po svém nanebevzetí spolupracuje mateřským způsobem s tímto dílem spásy a svými přímluvami vyprošuje milost pro církev putující. Jan Pavel II. nazývá toto Mariino působení „orodujícím prostřednictvím“ (*Redemptoris mater*, 40). Veškeré prostřednictví tedy podle slov koncilu spočívá v podřazené účasti na všeobecném prostřednictví Vykupitele, jediného Prostředníka.

Prostřednice všech milosti

Mnoho křesťanů nekatolíků si myslí, že rozlišování mezi prostřednictvím Ježíše a ostatních tvorů je hraní se slovíčky, které zbytečně plete hlavy a vede k mylnému ztotožňování Ježíše a Marie. Nám katolí-

kům se dá zajisté leccos vytknout, ale najít katolíka, který by stavěl Marii na stejnou úroveň s Ježíšem, by asi nebylo tak snadné. Nedostatky v našem pochopení Mariina prostřednictví se ve skutečnosti skrývají jinde. Nejčastěji se jedná o hrubě materializující představu Panny Marie jako expresní služby. Bůh „vytáhne“ milost a Maria ji promptně doručí adresátovi, hezky z ruky do ruky. Možná k tomu vede i poetická věta svatého Bernarda: Bůh chtěl, abychom neměli nic, co neprošlo rukama Mariinými. Svatý Bernard chtěl samozřejmě dát důraz na Mariinu výjimečnou roli při spolupráci na díle spásy, ale jistě by se ohradil proti primitivnímu pojetí milosti jako balíčků humanitární pomoci, které si Bůh s Marií předávají. Musíme opět konstatovat, že Mariino prostřednictví vyrůstá z jejího mateřství a uplatňuje se univerzálním posláním Přímluvkyně.

Jsem služebnice Páně

Účastí na díle jejího Syna se na Marii viditelně naplňují Ježíšova slova o tom, že kdo chce být velký, ať je služebníkem všech (srv. Mt 20,26–28). Dcera síonská a ponížená služebnice Páně (srv. Lk 1,48) se stává Matkou Církve a Královnou nebes. Její výjimečné postavení je realizováno její neustálou přímluvou za celý svět – tedy službou. To nás vede k rozjímání a napodobování. Znalost pravé katolické nauky o blahoslavené Panně Marii je nejen klíčem k přesnému pochopení tajemství Krista a Církve (Pavel VI.), ale vede nás také k přípravě cest pro naši vlastní spolupráci na Božím díle (Jan Pavel II.).

Tomáš Machula

Převzato z časopisu *Amen* 5/1998

Doporučená literatura:

Lumen gentium, 52–67;
Redemptoris mater, 38–50
Katechismus katolické církve, 963–975

Mariino prostřednictví je účastí na jediném prostřednictví Kristově, podobně jako veškeré kněžství je účastí na jediném kněžství Ježíše Krista.

BŮH VE SVÁTOSTECH

Kristus uprostřed nás

Eucharistie zaujímá zcela zvláštní místo v křesťanském životě a ve vztahu mezi Bohem a člověkem. Liší se od všech ostatních svátostí jak tím, že to není pouze svátost, ale i oběť, tak také tím, že Kristus nám v ní nedává pouze svou milost, nýbrž sám sebe. Ať se na eucharistii díváme jako na oběť Nového zákona, ustavenou samým Kristem, nebo jako na souhrn milostí poskytovaných Bohem k rozvoji života duše, v každém případě v sobě eucharistie vrcholným způsobem uzavírá všechny vztahy mezi nebem a zemí.

Foto: Flickr, stlyoung

Eucharistie je mistrovské Boží dílo, které do rukou kněze, posvěceného podle nové úmluvy, klade dvojí moc přimlvy za lidstvo: obětí a přisluhování svátosti. Eucharistie tak v sobě jistým způsobem spojuje všechny prvky lidských vztahů k Bohu a Boha k lidstvu. Jako oběť je nejdokonalejším projevem ctnosti zbožnosti, která dává Bohu, co mu náleží, tedy vyjadřuje Bohu postoj poddanosti a závislosti člověka vůči němu. Eucharistií jako svátostí dává Bůh člověku vše, co má, sebe samého. V eucharistii je proto obsažena všechna láska Boha k člověku a všechna úcta člověka k Bohu.

Tajemství

Tridentský koncil vyjadřuje několika slovy obsah této jedinečné svátosti, když učí: *Eucharistie je tajemství – mysterium – ustanovené Kristem odcházejícím z tohoto světa k Otcí, na způsob smlouvy, v kterém je pod posvěcenými způsoby chleba a vína přítomno tělo a krev Krista jako pokrm a nápoj duší a jako předmět úcty a klanění. Je totiž přítomno podivuhodným a zvláštním proměněním podstaty chleba a vína v tělo a krev Krista, přičemž v tomto proměnění se Ježíš sám podává Bohu jako pravá a vlastní oběť.* (Denz. 874; 938)

Svátost

Eucharistie je tedy svátost Nového zákona. Je tu viditelné znamení, chléb a víno, které jsou posvátnými slovy zbaaveny své podstaty a zahalují postatu Kristova těla. Je tu přímé ustanovení Kristem. A tato účinná znamení obsahující a zahalující Ježíše Krista sytí duši nebeským pokrmem, plní duši milostí.

Oběť

Mimo to je však eucharistie také oběť Nového zákona, v níž se Kristus podává Bohu neboli zpřítomňuje oběť, kterou přinesl za hříchy všeho lidstva na Kalvárii. Tak eucharistie doplňuje a završuje tajemství vykoupení tím, že duším přivlastňuje jeho plody jak cestou svátosti, tak cestou oběti, a přetvořuje věřící v Krista více než kterýkoli jiný prostředek.

Úžasnou hodnotu eucharistie a její postavení v díle spásy Nového zákona podivuhodně vystihuje svatý Tomáš

v antifoně na svátek Božího těla: *Svatá Hostino, při níž požíváme Krista, připomínáme si památku jeho umučení, duše se plní milostí a dává se nám záruka budoucí slávy.*

Protestantské pojetí

Nejpodstatnější a nejdůležitější otázka celého pojednání o eucharistii je otázka skutečné přítomnosti Krista pod způsoby chleba a vína.

Jako první popírač skutečné přítomnosti se uvádí Berengarius z Toursu v 11. století. Je označován za představitele středověkého rozumářství. Svým dílem *De sacra coena* zavedl příčinu k mnoha teologickým disputacím. Byl několikrát obžalován pro bludné učení, zemřel však usmířen s Bohem i Církví roku 1088.

Protestantská reformace soudila o eucharistii různým způsobem. Luther hájil skutečnou přítomnost Krista v eucharistii alespoň v okamžiku přijímání, zamítal však eucharistickou oběť i nauku o přepodstatnění, a tedy přebývání Krista v eucharistii i mimo okamžik přijímání. Zwingli nejdříve držel s Lutherem, později odmítá jakoukoli víru ve skutečnou přítomnost. A Kalvínovo mínění je jasné z jeho výkladu konsekračních slov. Kristova slova *Toto je moje tělo* podle Kalvína znamenají *Toto je symbol mého těla*. Chléb a víno jsou symboly těla a krve Páně. Nasycení, jehož se nám v eucharistii dostává, podle něj nepochází ze skutečné přítomnosti Krista v této svátosti, ale z víry.

Moderní racionalisté skutečnou přítomnost Krista v eucharistii zcela odmítají. Slova *Toto je moje tělo* jsou pro ně

jen podobenstvím. Kristus se prý jen přirovnává k chlebu a vínu, tak jako se za jiné okolnosti přirovnal k Dobrému pastýři. Poslední večeře podle nich byla pouhým společenským úkonem, hostinou, již Kristus uspořádal na rozloučení s apoštoly.

Chceme-li dokázat, že Kristus je vpravdě, skutečně a podstatně přítomen v eucharistii, musíme si nejprve všimnout slov, jimiž Kristus slibuje svátost eucharistie, pak zprávy o ustanovení této svátosti a konečně toho, jak křesťané od počátku pohlíželi na skutečnou Kristovu přítomnost v této svátosti.

Eucharistie v Písmu svatém

Svatý Jan v 6. kapitole svého evangelia zaznamenává důležitou Kristovu řeč, v níž je jasné přislíbeno pozdější ustanovení eucharistie. Kristus několika chleby nasýtl množství lidu. Pak odchází a v samotě se modlí na hoře. Druhého dne se vrací a kárá lid, že jej hledá jen z důvodů zcela hmotných, proto, že jim dal chléb. On sám je chléb života, který mají požívat duchovně. *Neusilujte o pokrm, který pomíjí, ale o pokrm, který zůstává k věčnému životu; ten vám dá Syn člověka (6,27)... Já jsem chléb života (6,35).* A když židé reptali, že se nazval chlebem života, který sestoupil z nebe, opakuje a zdůrazňuje své tvrzení a dále je rozvíjí: *Já jsem chléb života. Vaši otcové jedli na poušti manu, a zemřeli. Toto je chléb, který sestupuje z nebe, aby ten, kdo ho jí, neumřel. Já jsem ten chléb živý, který sestoupil z nebe. Kdo bude jíst tento chléb, bude žít navěky. A chléb, který já dám, je mé tělo, obětované za život světa (6,48–51).*

Židé nechápou a namítají: *Jak nám tento člověk může dát jíst svoje tělo? (6,52)* Ale Kristus neříká, že svá slova chápe symbolicky, nýbrž jasněji tvrdí, co řekl: *Amen, amen, pravím vám: Když nebudete jíst tělo Syna člověka a pít jeho krev, nebudete mít v sobě život... Vždyť mé tělo je skutečný pokrm a má krev je skutečný nápoj (6,53–55).*¹ A ani tehdy se neopravuje, když mnozí z jeho učedníků odcházejí se slovy: *To je tvrdá řeč! Kdo pak to má poslouchat? (6,60)* Raději ztrácí řadu svých přívrženců, než by něco slevil ze svého tvrzení. Zamysleme-li se nad tímto překrásným textem, je nám těžko

Svaté přijímání při biřmování v Jeruzalémě. Foto: Picasa, Latin Patriarchate of Jerusalem, Mounir Hodaly

„...též jsme byli poučeni, že onen pokrm – nad nímž byly učiněny díky modlitbou obsahující jeho slova –, ... je tělem a krví samého vtěleného Ježíše.“

(sv. Justin Mučedník, † 165)

pochopitelné, jak někdo může snižovat eucharistii na pouhý symbol, a nemůžeme jinak než na Kristovu otázku: *I vy chcete odejít? odpovědět s Petrem: Pane, ke komu půjdeme? Ty máš slova věčného života (6,68).* Kristova řeč je tak jasná, že ji nelze vykládat jinak, než jak ji vykládá katolická církev, když učí skutečné přítomnosti Krista v eucharistii.

Co Kristus slibuje v 6. kapitole Janova evangelia, to ustanovuje při Poslední večeři, jak máme zaznamenáno u synoptiků a u svatého Pavla (Mt 26,17–29; Mk 14,12–25; Lk 22,7–38; 1 Kor 11,23–26). Kristus ví, že mu zbývá už jen několik okamžiků pozemského života. Dříve než odejde, chce zajistit své Církvi tajemným způsobem trvání své přítomnosti. A proto při velikonoční večeři, již se loučí se svými apoštoly, bere do rukou chléb, pronáší nad ním posvěcující slova: *Toto je moje tělo, láme jej*

a rozdává přítomným apoštolům. Podobně bere do svatých rukou kalich s vínem, pronáší slova: *To je má krev nové smlouvy, která se prolévá za všechny na odpuštění hříchů,*² a dává všem pít z kalicha spásy. Apoštolům pak dává příkaz opakovat tento obřad k prospěchu duší: *To konejte na mou památku.*

Na první pohled se může zdát, že mezi tím, co konal Kristus, a mezi dnešním pojetím této svátosti je značný rozdíl. Ve skutečnosti je však tento rozdíl zcela vedlejší, nepodstatný. Vše, co přinesla doba ohledně této svátosti, je jen vnější obřad, jímž je obklopena tajemná skutečnost, jako jádro svým obalem. Když Kristus bere do rukou chléb a víno a proměňuje je božským slovem ve své tělo a krev, takže o tom, co drží v rukou, může prohlásit: *Toto je mé tělo, má krev, která za vás bude prolita,* vzpomínají apoštolové na jeho přislíb, který jednou dal. A v této chvíli je jim jasné, co tehdy stěží mohli pochopit. A tak jako tehdy nemluvil Kristus symbolicky a metaforicky, ani v této chvíli není jeho řeč zahalena v obrazy. To tělo, které bude trpět, tu krev, která bude brzy prolita, dává apoštolům. Tedy skutečné tělo a skutečnou krev.

Tak rozuměli Kristu apoštolové, tak mu rozuměla celá křesťanská tradice. Když svatý Pavel v korintské církvi zjistil, že se při slavení eucharistie dějí všelijaké nepřístojnosti, píše svým drahým

křesťanům nejdříve o tom, jak Kristus ustanovil tuto svátost, a zdůrazňuje, s jakou vážností a vnitřní opravdovostí mají přicházet ke stolu Páně: *Kdykoli totiž jíte tento chléb a pijete z tohoto kalicha, zvěstujete smrt Páně, dokud on nepřijde. Kdo by tedy jedl chléb Páně nebo pil kalich Páně nehodně, proviní se proti tělu a krvi Páně. Proto musí člověk sám sebe zkoumat, a tak ať chléb jí a z kalicha pije. Kdo totiž jí a pije, a tělo Páně nerozlišuje od obyčejného chleba, jí a pije si odsouzení* (1 Kor 11,26–29).

Večeře Páně, kterou slaví křesťané, je připomínkou samé smrti Páně. Nejen proto, že v myslí vyvolává rozličné okolnosti Kristovy smrti, ale zvláště proto, že je při ní znovu přítomno tělo, které za nás bylo vydáno, a krev, která za nás byla prolita. Proto se vyžaduje tak velká úcta k eucharistii, proto se sám odsuzuje, kdo nehodně přijímá. Bude vinen tělem a krví Páně. Hřeší proti Kristu nikoli pouze nepřímo tím, že se neuctivě chová k tomu, co ho symbolizuje, ale přímo proti jeho tělu a krvi. To je zřejmý, přímý smysl Pavlových slov.

Eucharistie v rané tradici

Také Tradice dosvědčuje křesťanskou víru ve skutečnou přítomnost Krista v eucharistii. Na počátku 2. století píše svatý Ignác Antiochijský církvi smyrenské, kde někteří (tzv. dokéti) začali o této pravdě pochybovat: *Zdržují se eucharistie a modlitby,*

protože nevyznávají, že eucharistie je tělo našeho Spasitele Ježíše Krista, to tělo, které trpělo za naše hříchy, které ve své dobrotě Otec vzkřísil (Smyrn. 7, 1). A před svým mučednictvím píše Římanům: *Netoužím po pokrmu porušitelném ani po rozkoších tohoto života. Chci chléb Boží, kterým je tělo Ježíše Krista, zrozené z potomstva Davidova, chci kalich jeho krve, která je neporušitelnou láskou* (Řím. 7,3).

Svatý Justin píše ve své Apologii: *Tento pokrm se u nás nazývá eucharistie. Nikdo se ho nesmí účastnit, jestliže nevěří v pravdu našeho učení a jestliže nebyl pokřtěn na odpuštění hříchů křtem znovuzrození a jestliže nadto nežije ve shodě s řádem Kristovým. Neboť to není chléb obyčejný ani obyčejný nápoj, který přijímáme; nýbrž tak jako Ježíš Kristus, náš Spasitel, vtělený skrze slovo Boží, vzal na sebe tělo a krev pro naši spásu, tak též jsme byli poučeni, že onen pokrm – nad nímž byly učiněny díky modlitbou obsahující jeho slova –, kterým se po proměnění živí naše krev a tělo, je tělem a krví samého vtěleného Ježíše* (I. Apol. 67. PG 6, 428).

A svatý Irenej z Lyonu píše na konci 2. století v knize *Proti bludům*: *Jak se odvažují tvrdit, že naše tělo se porušuje a nevrací se k životu, toto tělo, které je oživeno tělem Pána a jeho krví? ... Tento chléb, vydaný zemi, když nad ním byl vzýván Bůh, není už obyčejným chlebem, ale eucharistií, složenou ze dvou prvků, jed-*

ného pozemského (vnější případky, které zůstávají) a druhého nebeského (podstata těla Páně). Proto naše těla, účastníci se eucharistie, nejsou již porušitelná, protože v sobě nesou záruku vzkříšení (*Adversus haereses* 4, 5. PG 7, 1027n.)

Mnohá další tvrzení pozdějších dob, která jsou stále jasnější a výraznější, dokládají, že v Církvi Kristově nebylo ani jediného okamžiku, kdy by křesťané pohlíželi na eucharistii jinak než jako na skutečné tělo a skutečnou krev našeho Pána Ježíše Krista pod způsoby chleba a vína.

Reginald M. Dacík OP
Věrouka pro laiky V.
Krystal, Olomouc 1948
redakčně upraveno

Poznámky

¹ Exegeze poukazuje také na to, že evangelista užívá řeckého slova *trogein*, což znamená žvýkat, pohltnout. Ani v klasické, ani v biblické řečtině se toho slova nikdy neužívalo v metaforickém smyslu.

² U jednotlivých pisatelů Nového zákona jsou nepatrné odchylky ve znění formule, kterou Kristus použil při proměnění vína ve svou krev, ale smysl zůstává týž.

ThDr. Reginald Maria Dacík OP (1907–1988), český teolog, redaktor, publicista, kněz dominikánského řádu

Vložil svůj život do prikázání lásky

Dokončení ze str. 5

Špidlíka je srdce, umístěné na štítu, překryto křížem, na jehož ramenech se protínají slova PHOS a ZOE, světlo a život, což jsou jména Boží. Člověk, který plně, *ex toto corde*, přijímá světlo a život, stává se tedy sám světlem a životem v lidství a v univerzu.

Kdo je však tímto člověkem? Kdo je tímto „srdcem“ světa, ne-li Ježíš Kristus? On je Světlem a Životem, protože v Něm „*přebývá všechna plnost božství*“ (Kol 2,9). Tady bych rád zmínil, že náš zesnulý bratr byl členem Tovařystva Je-

žíšova, tzn. duchovní syn onoho svatého Ignáce, který klade do středu víry a spirituality kontemplaci Boha v tajemství Krista. V tomto symbolu srdce se setkávají Východ a Západ nikoli na jakési rovině zbožnosti, ale hluboce kristologicky, jak ukázali jiní jezuitští teologové minulého století. Kristus, ústřední postava Zjevení, je také formálním principem křesťanského umění, oblasti, která měla v otci Špidlíkovi velkého mistra, inspirátora idejí a výrazových prostředků, jež našly významnou syntézu v kapli *Redemptoris Mater* apoštolského paláce.

Rád bych skončil tím, že se vrátím k tématu Vzkříšení, a ocituji text, který si kardinál Špidlík velmi oblíbil. Je to pasáž z *Hymnů o Vzkříšení* svatého Efréma Syrského:

„*On shůry sestoupil jako Pán,
z lůna vyšel jako služebník,
v Šeolu se před ním pokořila smrt,
v Jeho Vzkříšení Ho adoroval život.*“

Panenská Matka Boží kěz provází duši našeho ctihodného bratra do náruče Největější Trojice, kde „celým srdcem“ bude na věky chválit Jeho nekonečnou Lásku.

Amen.

Přeložil P. Milan Glaser SJ, Radio Vaticana

Proč se bojíme bránit Církev?

Ad: Peníze až na prvním místě [RCM 14/2010]

Velmi děkuji paní Mgr. Michaelae Freiové za článek *Peníze až na prvním místě* ve 14. čísle *RC Monitoru*. Je totiž jednou z mála reakcí, která v souvislosti s nynějšími mediálními skandály Církve brání a nepůsobí dojmem zpráskaného psa. Budiž mi dobře rozuměno: Samozřejmě je věcí spravedlnosti postavit se v případech, kdy je zneužívání prokázáno, na stranu obětí a odsoudit tyto zločiny, stejně tak i chování některých církevních představených, kteří nepostupovali podle kanonických norem. Díky Bohu, že papež Benedikt jde v tomto příkladem.

Mrzí mne jen, že od řady biskupů a jiných prominentních duchovních čtu a slyším jen samé omlouvání za Církev, zpochybňuje se katolická sexuální morálka, celibát atd., jako by právě ony byly příčinou těchto hnusáren. Samá hrbatá pokora před agresí bojovného antiklerikalismu! Mnoho katolíků dneška žije v bludu, že obrana Církve jakožto instituce je něčím pochybným, prý jde o obranu „svého klanu“, „své party“ bez ohledu na to, čeho se její příslušníci dopustili.

Jenže Církev není jen institucí – a už vůbec není „klanem“ nebo „partou“. Je především mystickým Tělem Kristovým – a hájit Krista za všech okolností je mou povinností. Ne omlouvat hříchy jednotlivých údů Církve – ale kategoricky vzdorovat generalizujícím snahám vztáhnout je na celý živý organismus společenství Božího lidu. Tak jako je morálním závazkem katolíků tváří v tvář neustálému připomínání špatných papežů a prelátů nebo upalování kacířů a čarodějnic odsoudit tyto hříchy, ale zároveň upozornit na jednoznačnou většinu papežů dobrých a také svatých a na úžasný humanizační přínos Církve v dějinách lidstva, tak i nyní při veškerém odsouzení závažných hříchů některých duchovních s mladistvými musí katolík poukázat v této vzrušené debatě na absolutní převahu obětavých, nebo dokonce svatých kněží.

A nejen to. Nepřátelům Církve je třeba říci, ať si zametají před vlastním prahem. Napadají-li Církev za perzekuci kacířů, tak proč nepoukázat na mnohonásobně větší počet nevinných obětí bezbožecké Francouzské revoluce a později nacismu a komunismu, jimž padly za oběť mj. i miliony katolíků? Je-li teď Církev na mediálním prání za hříchy zneužívání, proč neříci, že katolická sexuální morálka je zcela opačná a tito provinilci se jí prostě neřídili? Proč také „nevrátit úder“ poukazem na to, že ti, kteří kvůli tomu nejvíce Církev napadají, sami nemají čisté svědomí, jako např. poslanec za Zelené v Evropském parlamentu Cohn-Bendit, jenž ve své před mnoha roky vydané knize *Velký bazar* vypráví o svých sexuálních zkušenostech s pětiletou dívkou, aniž ho někdo kdy volal k trestní odpovědnosti? Proč nenazvat současnou mediální kampaň, která dokonce nešetří ani papeže Benedikta, jenž vždy patřil k nejradikálnějším zastáncům tvrdého postupu proti kněžským provinilcům, za špinavou a nemravnou, nemající s poctivou investigativní žurnalistikou nic společného? Proč nevznést obvinění, že tito publicisté nerozlišují mezi prokázanými případy a pouhými nepodloženými tvrzeními, za nimiž v řadě případů, jak uvedla v článku paní Freiová, se skrývají finanční zájmy podvodníků? Proč se bát říct, že sexuální zneužívání je celosvětovým problémem, u jehož kořenů je tzv. sexuální revoluce 60. let a v němž počet pachatelů z řad katolických kněží představuje zlomky procenta, zatímco u pedagogů a dětských lékařů jde o cca 10 procent, což žurnalisté velkých médií zcela opomíjejí? Proč se ostýchat poukázat na celosvětový problém sexuální turistiky za nezletilými do rozvojových zemí, která se vůbec nestíhá a o níž média téměř mlčí? Díky Bohu za řezenského biskupa Ludwiga Müllera a další hodnostáře, kteří odvážně pozvedli svůj hlas. Díky i za papeže Benedikta, jenž v dopise irským katolíkům dal zneužívání do souvislosti se ztrátou víry. Takových hlasů potřebujeme víc, ne kapitulaci před tímto pohanským a zmaterializovaným světem.

PhDr. Radomír Malý

Modlitba za národ

Otec arcibiskup Mons. Jan Graubner vyzývá všechny, aby se zapojili do modlitby za národ a jeho představitele:

Draží bratři a sestry, všechny vás vyzývám a prosím, abyste se zapojili pravidelnou modlitbou, kterou vám předkládám, za náš národ a jeho představitele. V dějinách spásy se mnohokrát ukázalo, že právě vnější a společenské problémy často způsobené odklonem od Boha, které tlačily lid, byly impulsem k novému obrácení, věrnějšímu přilnutí k Bohu a k modlitbám plným důvěry, které Bůh vyslyšel. Bůh je připraven i dnes nás vyslyšet. Všem, kteří přijmou tuto výzvu, upřímně děkuji a každému ze srdce žehnám

+ arcibiskup Jan

*Všemohoucí věčný Bože,
na přímluvu svatého Václava,
dědice české země,
přijmi naše prosby za ty,
kteří nám vládnou:*

*dej jim ducha moudrosti a prozíravosti;
ať respektují Tvůj spravedlivý řád,
hájí lidskou důstojnost
a život každého člověka
od početí až do přirozené smrti;*

*ať podporují zdravou rodinu
založenou na celoživotním
věrném svazku muže a ženy;*

*ať poctivě spravují svěřený majetek
a svým jednáním dávají
dobrý příklad celé společnosti;*

*ať jsou zodpovědní vůči dalším genera-
cím, probouzejí touhu po dětech
a jejich dobré výchově.*

*Nás pak naplňuj Svatým Duchem
a veď ke svědomitosti,
abychom svým životem přispívali
ke šťastné budoucnosti národa
a zodpovědně rozhodovali.*

*O to prosíme skrze Krista,
našeho Pána.
Amen.*

ČBK

Poznámka k týdnu

Dědeček a babička ujídají chlebička

České webové a mediální vody rozčeřil předvolební klip se dvěma mladými populárními herci, kteří v něm vybízejí mladé lidi, aby mysleli na svoji budoucnost, navštívili své prarodiče na venkově a přemluvili je, ať nevolí levici, která vrhne republiku a její budoucí generace do dluhů. Takhle řečeno by to mohlo vypadat i sympaticky. Je tu ovšem velké „ale“.

Klip Marthy Issové a Jiřího Mádlu *Přemluv bábu* vyvolal pozdvižení. Tvrdí se v něm, že staří lidé z venkova ohrožují demokratickou budoucnost naší společnosti. I po formální stránce je plný neúcty, snad až nenávisti: prarodiče se označují za „bábu“ a „dědu“. Nevím, kdo vychovával slečnu Issovou, ale v každém případě ji vychoval špatně. Rodina mého syna má tři děti, ale od chvíle, kdy překonaly počáteční fázi řeči – „ba-ba“, „de-de“ –, se jim nedovoluje užívat jiná slova než „dědeček“ a „babička“.

Dědečkové a babičky jsou podezřelí z podpory komunistického režimu, protože prý mají selektivní paměť. Ano, já mám také selektivní paměť: pozitivní vzpomínky na první lásky a první zážitky z četby, divadla a hudby mi překrý-

vají vzpomínky na pracovní lágry, kam jsme jezdili navštěvovat otce. Jsou to také vzpomínky na perzekuci, zákazy a postihy všech, kdo nedrželi krok s komunistickými idejemi. Právě proto starší lidé se zkušenostmi z padesátých let komunisty nevolí (samozřejmě s výjimkou členů komunistické strany). Jsme to my, kdo chodíme po školách a seminářích pro mládež, a líčíme dětem, co komunistický režim znamenal a jak konkrétně vypadal.

Nejapný klip slečny Issové a pana Mádlu může pravivým stranám jediné uškodit. Tito dva pubertální mládežníci si navíc neuvědomují, že dnešní stará generace je stále generace „rodičovská“ – kdo z nás mohl mít děti, měl je. Proto hodnotíme návrhy politických stran především z hlediska budoucnosti na-

šich rodin – dětí, vnoučat, pravnoučat. Generace Issové a Mádlu je už jiná. Je to generace, která „zvažuje“, zda vůbec mít děti a k čemu je to dobré. Jestliže odmítají děti jako mladí, tím méně je bude budoucnost příštích generací zajímat jako staré dědky a báby.

Vracíme se do padesátých let. Komunistický režim, tak jako všechny totalitní režimy, pracuje s generačním konfliktem. Staví mladé proti starým, venkov proti městu, ženy proti mužům – každého proti každému. Demokratické režimy ale stojí na společenském konsenzu občanů, kteří na první místo staví zájem společnosti a národa. Bez tohoto konsenzu demokratickou společnost nevybudujeme. Styďte se, Martho a Jirko!

Michaela Freiová

LITURGICKÁ ČTENÍ

2. 5.	Neděle	Sk 14,21b–27, Žl 145, Zj 21,1–5a, Jan 13,31–33a.34–35 5. neděle velikonoční		
3. 5.	Pondělí	1 Kor 15,1–8, Žl 19, Jan 14, 6–14 Svátek sv. Filipa a Jakuba	6. 5.	Čtvrtek Sk 15,7–21, Žl 96, Jan 15,9–11 sv. Jan Sarkander
4. 5.	Úterý	Sk 14,19–28, Žl 145, Jan 14,27–31a sv. Florián	7. 5.	Pátek Sk 15,22–31, Žl 57, Jan 15,12–17 sv. Benedikt II.
5. 5.	Středa	Sk 15,1–6, Žl 122, Jan 15,1–8 sv. Gothard	8. 5.	Sobota Sk 16,1–10, Žl 100, Jan 15,18–21 Panna Maria, Prostřednice všech milostí

Res Claritatis MONITOR – zpravodajský týdeník vydávaný o. s. Res Claritatis pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. Fotografie bez uvedení zdroje pocházejí z Flickr.com. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 1683820001/5500. Šéfredaktor: Mgr. Michaela Freiová. Redaktoři: Mgr. Dagmar Kopecká, Mgr. Ondřej Vaněček. Redakční rada: Vít Cigánek, RNDr. Václav Frei, P. Mgr. Pavel Mayer OP, Zdeňka Rybová, Mgr. Radim Ucháč, Kateřina Ucháčová, Mgr. Matyáš Zrno. Teologický poradce: P. Mgr. Pavel Mayer OP. Objednávky: Periodikum je distribuováno zdarma a lze jej v požadované počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zaslaným darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 15 Kč, což pro tento rok činí 675 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplatí. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.